

2. maailman taidekasvatuskonferenssi

Soulin toimintasuunnitelma:

Taidekasvatuksen kehittämistavoitteet

Tämä taidekasvatuksen kehittämistavoitteita koskeva toimintasuunnitelma on yksi Etelä-Korean Soulissa 25.–28.5.2010 järjestetyn toisen maailman taidekasvatuskonferenssin keskeisistä lopputuloksista. Konferenssin kutsui koolle Unesco yhdessä Etelä-Korean kulttuuri-, urheilu- ja matkailuministeriön kanssa, ja siihen osallistui yli 650 hallinnon edustajaa ja taidekasvatuksen asiantuntijaa 95 maasta. Konferenssin ohjelmaan kuului ministeritason pyöreän pöydän keskustelu, keynote-puheita, paneelikeskusteluita, rinnakkaistyöryhmiä, alueellisia ryhmäkeskusteluita, tapaaminen vapaaehtoisjärjestöjen ja säätiöiden kanssa sekä erityisistunto koskien taidekasvatusta ja kulttuurien lähentymistä.

Soulin toimintasuunnitelman valmistelu alkoi vuosi ennen konferenssia kansainvälisen neuvoa-antavan komitean kokouksessa, joka järjestettiin Unescon päämajassa heinäkuussa 2009, ja se huipentui toimintasuunnitelman esittämiseen konferenssin osallistujille sen päätösisunnossa. Neuvoa-antava komitea jatkoi heinäkuun 2009 kokouksensa ja konferenssin välisenä aikana tavoitteiden tarkentamista sähköpostiviestien välityksellä.

Korjattu versio, jossa otettiin huomioon neuvoa-antavan komitean jäseniltä saadut kommentit ja ehdotukset, viimeisteltiin juuri ennen itse konferenssia pidetyssä kokouksessa. Tämä versio Soulin toimintasuunnitelmasta jaettiin asiantuntijoille konferenssin aikana. Konferenssin pääraportoija seurasi konferenssin aikana pidettyjä esityksiä ja keskusteluita, ja toimintasuunnitelmaan tehtiin korjauksia osallistujien esittämien prioriteettien ja huomioiden mukaisesti. Pääraportoija teki vielä toimituksellisia muutoksia niiden kommenttien perusteella, joita osallistujat tekivät toimintasuunnitelman esittelyn jälkeen.

Esipuhe

Soulin toimintasuunnitelma taidekasvatuksen kehittämisen tavoitteista ilmentää neuvoa-antavan komitean ja konferenssiin osallistuvien asiantuntijoiden vakaata näkemystä siitä, että taidekasvatuksella on tärkeä rooli rakentavan muutoksen edistäjänä koulutusjärjestelmien pyrkiessä vastaamaan oppilaiden tarpeisiin nopeasti muuttuvassa maailmassa, jossa on sekä huomattavaa teknologista kehitystä että vaikeasti ratkaistavia sosiaalisia ja kulttuurisia epäoikeudenmukaisuuksia. Keskeisiä ongelmakysymyksiä ovat komitean mielestä muun muassa rauha, kulttuurien moninaisuus ja kulttuurien välinen ymmärrys sekä luovan ja muuntautumiskykyisen työvoiman tarve jälkiteollisissa talouksissa. Osanottajat olivat samaa mieltä myös siitä, että taidekasvatuksella on annettavaa maailmassa esiintyvien sosiaalisten ja kulttuuristen haasteiden ratkaisemiseksi. Jotta taidekasvatus selviytyisi näistä haasteista, on erityisen tärkeää, että

ohjelmien suunnittelu ja toteuttaminen on korkeatasoista. Nämä kolme asiaa ovat Soulin toimintasuunnitelman peruseriaatteita.

Unescon maailman taidekasvatuksen konferenssissa aikaansaatu Soulin toimintasuunnitelma on tarkoitettu Portugalin Lissabonissa 2006 järjestetyssä ensimmäisessä maailmankonferenssissa tuotetun taidekasvatuksen yleissuunnitelman jatkoksi. Yleissuunnitelmassa luotiin tärkeä teoreettinen ja käytännöllinen viitekehys taidekasvatuksen laadulliselle kehittämiselle. Yksi Soulin konferenssin päätavoitteista oli uudelleenarvioida ja kannustaa yleissuunnitelman tulevaa toteutustyötä. Soulin toimintasuunnitelma konkretisoi yleissuunnitelman sisällön kolmeksi päätavoitteeksi, joihin jokaiseen liittyy erinäisiä käytännön strategioita ja toimenpiteitä.

Soulin toimintasuunnitelma kannustaa Unescon jäsenvaltioita, kansalaisyhteiskuntaa, ammatillisia järjestöjä ja yhteisöjä yhdessä tunnustamaan toimintasuunnitelman päätavoitteet sekä toteuttamaan esitetyt strategiat ja toimenpiteet, jotta korkealaatuisen taidekasvatuksen mahdollisuudet koulutusjärjestelmien positiivisessa uudistamisessa sekä tärkeiden sosiaalisten ja kulttuuristen päämäärien saavuttamisessa toteutuisivat lasten, nuorten ja kaikenikäisten oppijoiden hyväksi.

Taidekasvatuksen kehittämistavoitteet

TAVOITE 1: Varmistetaan taidekasvatuksen käytettävyys korkeatasoisen koulutuksen uudistamistyön keskeisenä ja kestäväenä osana

Strategiat

1.a Vahvistetaan taidekasvatuksen asemaa tasapainoisen luovan, kognitiivisen, emotionaalisen, esteettisen ja sosiaalisen kehityksen perustana lasten, nuorten ja aikuisopiskelijoiden parissa

Toimenpiteet

1.a (i) Toimeenpannaan ohjelmat ja osoitetaan voimavarat, joilla varmistetaan kestäväällä tavalla, että

- oppilailla kaikilla koulutuksen tasoilla on pääsy kattaviin opintoihin eri taiteen alueilla osana laajaa ja kokonaisvaltaista koulutusta,
- kaikilla taiteen alueilla on tarjolla koulun ulkopuolisia taidekokemuksia, jotka sopivat erilaisille oppijoille,
- koulut ja koulun ulkopuoliset tahot tarjoavat mahdollisuuksia poikkitaiteellisiin kokemuksiin digitaalisilla ja muilla uusilla taiteiden alueilla;

1.a (ii) Parannetaan synergiaa kehityksen eri alueiden välillä (luova, kognitiivinen, emotionaalinen, esteettinen ja sosiaalinen kehitys)

1.a (iii) Luodaan korkeatasoisia arviointijärjestelmiä oppilaiden monipuolisen kehittymisen varmistamiseksi osana taidekasvatusta.

1.b Edistetään koulutusjärjestelmien ja -rakenteiden rakentavaa muutosta osana kaikkea taidekasvatusta

Toimenpiteet

1.b (i) Käytetään taiteita koulutusmallina, jonka avulla tuodaan taiteellisia ja kulttuurisia ulottuvuuksia muihinkin oppiaineisiin

1.b (ii) Edistetään luovaa kulttuuria taidekasvatuksen keinoin opettajien ja kouluhallinnon keskuudessa

1.b (iii) Tuotetaan taidekasvatuksen avulla innovatiivisia opetusmenetelmiä ja luovia opetussuunnitelmia, jotka puhuttelevat erilaisia oppijoita.

1.c Luodaan elinikäisen ja sukupolvien välisen oppimisen järjestelmiä osana taidekasvatusta ja sen avulla

Toimenpiteet

1.c (i) Varmistetaan että oppijoilla on erilaisista sosiaalisista taustoistaan huolimatta elinikäinen pääsy taidekasvatukseen monenlaisissa yhteisöllisissä ja institutionaalisissa puitteissa

1.c (ii) Varmistetaan eri ikäryhmien mahdollisuus saada taidekasvatuskokemuksia

1.c (iii) Edesautetaan sukupolvien välistä oppimista, jolla turvataan perinteisten taiteiden tuntemusta ja edistetään sukupolvien välistä yhteisymmärrystä

1.d Luodaan edellytyksiä johtajuus-, etujenajamis- ja ohjelmankehitystyölle osana taidekasvatusta

Toimenpiteet

koskien taidekasvatuspoliittista uudistustyötä, johon kuuluu syrjäytyneiden ja heikko-osaisten väestöryhmien osallistuminen taidekasvatuspoliittisiin suunnitteluprosesseihin;

1.d (ii) Parannetaan viestintä- ja etujenajamistyötä vahvistamalla suhteita mediaan, luomalla toimiva viestintäkieli ja hyödyntämällä tietoteknologiaa ja virtuaalisia verkkoja olemassa olevien kansallisten ja alueellisten aloitteiden yhdistämiseksi;

1.d (iii) Viestitetään taidekasvatuksen yksilöllisistä ja sosiaalisista vaikutuksista, millä lisätään yleistä tietoisuutta taidekasvatuksen arvoista sekä edistetään julkisen ja yksityisen sektorin tarjoamaa tukea taidekasvatukselle;

TAVOITE 2: Varmistetaan että taidekasvatustoiminnan ja -ohjelmien suunnittelu ja toteutus on korkealaatuista

Strategiat

2.a Kehitetään yhteisen sopimuksen perusteella korkealaatuiset standardit taidekasvatukselle, joissa otetaan huomioon paikalliset tarpeet, infrastruktuuri ja kulttuuriset kontekstit

Toimenpiteet

2.a (i) Määritellään taidekasvatuserojen toteuttamiselle koulussa ja yhteisöissä korkealaatuiset standardit;

2.a (ii) Luodaan hyväksytyt muodolliset pätevyysvaatimukset taideopettajille ja taidekasvatuksen yhteisölliseen edistämiseen osallistuville;

2.a (iii) Järjestetään taidekasvatukselle tarvittavat ja asianmukaiset tilat ja voimavarat.

2.b Varmistetaan kestävän taidekasvatuserojen saatavuus opettajille, taiteilijoille ja yhteisöille

Toimenpiteet

2.b (i) Tarjotaan tarvittavat tiedot ja taidot yleis- ja taideaineiden opettajille sekä opetustyössä oleville taiteilijoille kestävän ammattiopetuksen avulla;

2.b (ii) Tuodaan taiteelliset periaatteet ja käytännöt osaksi opettajien perus- ja jatkokoulutusta;

2.b (iii) Varmistetaan taidekasvatuserojen toimeenpano valvonnan, mentoroinnin ja muiden laaduntarkkailukäytäntöjen avulla.

2.c Vahvistetaan tutkimuksen ja käytännön työn välistä tietojen ja kokemusten vaihtoa

Toimenpiteet

2.c (i) Tuetaan maailmanlaajuisesti taidekasvatusteoriaa ja -tutkimusta sekä luodaan yhteyksiä teorian, tutkimuksen ja käytännön välille;

2.c (ii) Kannustetaan yhteistyöhön taidekasvatustutkimuksen kehittämiseksi sekä tutkimustiedon ja hyvien taidekasvatuskäytäntöjen levittämiseksi erityisten kansainvälisten tiedonvaihto- ja seurantajärjestelmien avulla;

2.c (iii) Kerätään yhteen korkeatasoisia esimerkkejä taidekasvatuksen vaikutuksista ja varmistetaan niiden yhtäläinen leviäminen

2.d Mahdollistetaan opettajien ja taiteilijoiden välinen yhteistyö koulussa ja koulun ulkopuolisissa ohjelmissa

Toimenpiteet

2.d (i) Kannustetaan kouluja solmimaan kumppanuuksia taiteilijoiden ja opettajien välillä opetussuunnitelmien toimeenpanoon liittyen;

2.d (ii) Kannustetaan järjestöjä tekemään yhteistyötä opettajien kanssa taidekasvatusohjelmien toteuttamiseksi erilaisissa oppimisympäristöissä;

2.d (iii) Luodaan erilaisiin oppimisympäristöihin kulttuuriprojekteja, joihin vanhemmat, perheenjäsenet ja yhteisöjen jäsenet voivat aktiivisesti osallistua.

2.e Solmitaan taidekasvatuskumppanuuksia eri toimijoiden ja sektoreiden välille

Toimenpiteet

2.e (i) Solmitaan kumppanuuksia hallitusten sisällä ja niiden välillä taidekasvatuksen yhteiskunnallisen roolin vahvistamiseksi etenkin koulutus-, kulttuuri-, sosiaali-, terveys-, teollisuus- ja viestintäsektoreiden välillä

2.e (ii) Koordinoidaan hallitusten, kansalaisyhteiskunnassa toimivien järjestöjen, korkeakoululaitoksen ja ammattijärjestöjen toimia taidekasvatuksen periaatteiden, linjausten ja käytäntöjen vahvistamiseksi

2.e (iii) Otetaan sellaiset yksityisen sektorin toimijat kuten säätiöt ja hyväntekeväisyysjärjestöt mukaan kumppaneiksi taidekasvatusohjelmien kehitystyössä.

TAVOITE 3: Sovelletaan taidekasvatuksen periaatteita ja käytäntöjä pyrittäessä ratkaisemaan maailmassa esiintyviä sosiaalisia ja kulttuurisia haasteita

Strategiat

3.a Sovelletaan taidekasvatusta yhteiskunnan luovuuden ja innovatiivisuuden kehittämiseksi

Toimenpiteet

3.a (i) Sovelletaan taidekasvatusta kaikkialla kouluissa ja yhteisössä yksilöiden luovuuden ja innovatiivisuuden edistämiseksi ja uuden luovan kansalaissukupolven kasvattamiseksi;

3.a (ii) Sovelletaan taidekasvatusta luovien ja innovatiivisten käytäntöjen edistämiseksi, jotka tukevat yhteiskuntien kokonaisvaltaista sosiaalista, kulttuurista ja taloudellista kehitystä;

3.a (iii) Hyödynnetään uusia viestintäteknologisia innovaatioita kriittisen ja luovan ajattelun lähteinä.

3.b Tunnistetaan ja kehitetään taidekasvatuksen sosiaaliseen ja kulttuuriseen hyvinvointiin liittyviä ulottuvuuksia

Toimenpiteet

3.b (i) Rohkaistaan tunnistamaan taidekasvatuksen sosiaaliseen ja kulttuuriseen hyvinvointiin liittyvät ulottuvuudet, joita ovat esimerkiksi:

- mahdollisimman laaja-alaisen perinteisten ja uusien taidemuotojen parissa saatujen kokemusten arvo,
- taidekasvatuksen terapeuttiset ja terveydelliset ulottuvuudet,
- taidekasvatuksen mahdollisuudet identiteetin ja perinteiden kehittämisessä ja säilyttämisessä sekä kulttuurien monimuotoisuuden ja niiden välisen vuoropuhelun edistämässä,
- taidekasvatuksen parantava ulottuvuus konfliktien ja katastrofien jälkeisissä tilanteissa;

3.b (ii) Tuodaan tietoa sosiaalisesta ja kulttuurisesta hyvinvoinnista taidekasvatusammattilaisille suunnattuihin koulutusohjelmiin;

3.b (iii) Sovelletaan taidekasvatusta oppilaiden motivoimiseen ja opintojen keskeytymisen vähentämiseen.

3.c Tuetaan ja kehitetään taidekasvatuksen roolia sosiaalisen vastuullisuuden ja yhteenkuuluvuuden sekä kulttuurisen monimuotoisuuden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistämässä

Toimenpiteet

3.c (i) Priorsoidaan oppilaan yksilöllisen kontekstin tunnistamista ja rohkaistaan hyödyntämään koulutuskäytäntöjä, jotka on sovellettu esimerkiksi sellaisten oppilasryhmien kuten vähemmistöjen ja maahanmuuttajien paikallisiin tarpeisiin

3.c (ii) Edistetään ja parannetaan eri kulttuuri- ja taideilmaisukeinojen tuntemusta ja ymmärrystä;

3.c (iii) Tuetaan taidekasvatuksen koulutusohjelmia kulttuurien välisten vuorovaikutustaitojen, pedagogiikan, apuvälineiden ja opetusmateriaalien avulla.

3.d Edistetään kykyä reagoida taidekasvatuksen avulla rauhan ja kestävän kehityksen kaltaisiin suuriin maailmanlaajuisiin haasteisiin

Toimenpiteet

3.d (i) Suunnataan taidekasvatustoimintaa laajasti erilaisiin yhteiskuntaa ja kulttuuria koskettaviin kysymyksiin kuten ympäristöön, globaaliin siirtolaisuuteen ja kestävään kehitykseen;

3.d (ii) Laajennetaan käytännön taidekasvatuksen monikulttuurisia ulottuvuuksia ja lisätään oppilaiden ja opettajien liikkuvuutta eri kulttuurien välillä globaalin kansalaisuuden edistämiseksi;

3.d (iii) Sovelletaan taidekasvatusta demokratian ja rauhan edistämiseksi yhteisöissä sekä uudelleenrakentamisen tukemiseksi konfliktien jälkeisissä yhteiskunnissa.